AZƏRBAYCAN QİYMƏTLƏNDİRİCİLƏR PALATASI

DAŞINAR ƏMLAKIN — NƏQLİYYAT VASİTƏLƏRİNİN QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ METODOLOGİYASI

Metodiki tövsiyə

“Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 20.2.6-cı maddəsi əsasında

Bakı — 2026

MÜNDƏRİCAT

1. Ümumi müddəalar
2. Obyektin identifikasiyası
3. Hüquqi və inzibati vəziyyət
4. Baxış, yürüş və qəza tarixçəsi
5. Müqayisə yanaşması
6. Xərc yanaşması
7. Gəlir yanaşması
8. Zərərin qiymətləndirilməsi və tam məhv
9. Xüsusi seqmentlər
10. Avtoparkların qiymətləndirilməsi
11. Nəticələrin uzlaşdırılması
12. Hesabatda məcburi açıqlamalar
13. Ən çox rast gəlinən 20 səhv
Əlavə A. Nəqliyyat vasitəsinin identifikasiya kartı
Əlavə B. Qəza və bərpa əlamətlərinin yoxlama xəritəsi
Əlavə C. Müqayisə cədvəlinin nümunəvi forması
Əlavə D. Zərərin hesablanması forması
Əlavə E. Yoxlama siyahısı

1. Ümumi müddəalar

1.1. Məqsəd və status

Bu Metodologiya Azərbaycan Qiymətləndiricilər Palatasının üzvləri tərəfindən nəqliyyat vasitələrinin qiymətləndirilməsi üzrə hazırlanan hesabatların AQP Qiymətləndirmə Standartlarına və Beynəlxalq Qiymətləndirmə Standartlarına uyğunluğunu təmin etmək məqsədilə hazırlanmışdır.

Sənəd Qanunun 20.2.6-cı maddəsinə əsasən Rəyasət Heyəti tərəfindən qəbul edilən metodiki tövsiyədir və Qanunun 19.2.2-ci maddəsi üzrə təsdiq edilən yanaşma və metodları əvəz etmir.

Metodologiya "Daşınar əmlakın — maşın və avadanlıqların qiymətləndirilməsi metodologiyası" ilə eyni ailəyə aiddir. Ümumi qaydalar (qiymətləndirmə ehtimalları, köhnəlmənin növləri, idxal dəyərinin formalaşdırılması) həmin sənəddə verilmişdir və burada təkrarlanmır — yalnız nəqliyyat vasitələrinə xas olan hallar açılır.

Qeyd: Ayrıca sənəd olmasının səbəbi: Nəqliyyat vasitələri qiymətləndirmə praktikasında ən çoxsaylı obyekt qrupudur, ən dərin ikinci əl bazarına malikdir və hüquqi-inzibati rejimi (qeydiyyat, gömrük, ekoloji sinif) dəyərə birbaşa təsir edir. Bu üç xüsusiyyət ayrıca metodiki sənəd tələb edir.

1.2. Seqmentlər

Metodologiyanın tələbləri seqmentə görə fərqlənir. Obyektin hansı seqmentə aid olduğu hesabatın əvvəlində göstərilir.

Seqment	Bazarın dərinliyi	Əsas yanaşma
Minik avtomobilləri	Yüksək	Müqayisə
Yük avtomobilləri və qoşqular	Orta	Müqayisə, xərc dəstəkləyici
Avtobuslar və mikroavtobuslar	Orta	Müqayisə, gəlir dəstəkləyici
Xüsusi texnika (baza şassi + üstqurma)	Aşağı	Xərc, müqayisə dəstəkləyici
Su nəqliyyatı vasitələri	Aşağı	Xərc və müqayisə
Hava nəqliyyatı vasitələri	Çox aşağı (beynəlxalq)	Müqayisə (beynəlxalq bazar)
Dəmiryol nəqliyyatı vasitələri	Çox aşağı	Xərc
Kolleksiya və tarixi nəqliyyat vasitələri	Xüsusi	Müqayisə (ixtisaslaşmış bazar)

1.3. Tətbiq dairəsi və digər Standartlarla əlaqə

Tapşırığın növü	Əlavə tələbləri müəyyən edən Standart
Girov (kredit təminatı)	AQP QS 20 — likvidlik, realizə müddəti
İcra sənədləri əsasında	AQP QS 22 — ekspozisiya xüsusi ehtimalı
Dəymiş zərərin qiymətləndirilməsi	AQP QS 17 — zərər, əldən çıxmış mənfəət; bu Metodologiyanın 8-ci bölməsi
Maliyyə hesabatlılığı və lizinq	AQP QS 24
Avtopark (çoxsaylı obyektlər)	AQP QS 23 — nisbət tədqiqatı, keyfiyyət hədləri

Tapşırığın növü	Əlavə tələbləri müəyyən edən Standart
Müəssisənin tərkibində	AQP QS 13 — ikiqat hesablama qadağası
Hesabatın ekspertizası	AQP QS 25

1.4. Əsas normativ istinadlar

- "Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu (8 dekabr 2023-cü il)
- Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi — daşınar əşyalar, zərərin əvəzinin ödənilməsi
- "Yol hərəkəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu — dövlət qeydiyyatı, texniki baxış
- Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsi — gömrük dəyəri və gömrük rejimləri
- Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi — aksiz, ƏDV, yol vergisi
- "Sığorta fəaliyyəti haqqında" və icbari sığorta üzrə qanunvericilik — zərərin qiymətləndirilməsi ilə bağlı hissədə
- AQP Qiymətləndirmə Standartları (AQP QS 1–4, 10, 13, 17, 20, 22, 23, 24, 25)
- Beynəlxalq Qiymətləndirmə Standartları — AQP QS 1 ilə istinad edilən redaksiya

2. Obyektin identifikasiyası

2.1. İdentifikasiya nömrəsi (VIN)

Nəqliyyat vasitəsinin identifikasiya nömrəsi obyektin əsas identifikasiya vasitəsidir. O, istehsalçını, istehsal ölkəsini, model və komplektasiya kodunu, istehsal ilini və zavodu şifrələyir.

Tələblər: VIN faktiki olaraq kuzov üzərində və sənədlərdə yoxlanılır; hər iki mənbədə eyni olmalıdır; VIN lövhəciyinin bütövlüyü, qaynaq və ya dəyişdirilmə əlamətlərinin olmaması yoxlanılır və fotoşəkillə sənədləşdirilir.

VIN uyğunsuzluğu aşkarlandıqda: Qiymətləndirici hüquqi nəticə vermir və ekspertiza aparmır. Aşkarlanmış uyğunsuzluq hesabatda faktiki müşahidə kimi qeyd edilir, sifarişçiyə yazılı bildirilir və nəticənin bu şərtdən asılılığı xüsusi ehtimal ilə rəsmiləşdirilir. Uyğunsuzluğun səbəbinin təyin edilməsi qiymətləndiricinin səlahiyyətinə aid deyil.

2.2. İdentifikasiya rekvizitləri

Rekvizit	Mənbə	Qeyd
VIN	Kuzov, qeydiyyat şəhadətnaməsi	Hər iki mənbədə yoxlanılır
Marka, model, modifikasiya	Qeydiyyat şəhadətnaməsi, VIN şifrəsi	Modifikasiya dəyərə əhəmiyyətli təsir edir
Buraxılış ili	VIN, qeydiyyat şəhadətnaməsi	Model ili ilə istehsal ili fərqlənə bilər
Mühərrikin nömrəsi, həcmi, gücü, yanacaq növü	Mühərrik, qeydiyyat şəhadətnaməsi	Aksiz və yol vergisi üçün də əsasdır
Ötürücü qutusunun tipi	Baxış, sənədlər	Mexaniki / avtomatik — düzəliş elementi

Rekvizit	Mənbə	Qeyd
Ötürücü sxemi	Sənədlər, modifikasiya kodu	4x2 / 4x4 / tam ötürücü
Kuzovun tipi və rəngi	Baxış, qeydiyyat şəhadətnaməsi	Rəng likvidliyə təsir edir
Yürüş	Sayğac, xidmət qeydləri	Etibarlılığı ayrıca qiymətləndirilir (4.2)
Komplektasiya səviyyəsi	Baxış, VIN üzrə zavod məlumatı	Zavod və sonradan quraşdırılmış əlavələr ayrılır
Dövlət qeydiyyat nişanı	Qeydiyyat şəhadətnaməsi	Nişanın özü qiymətləndirmə obyekti deyil

3. Hüquqi və inzibati vəziyyət

Nəqliyyat vasitələrində hüquqi və inzibati rejim dəyərə birbaşa və çox vaxt həlledici təsir göstərir. Bu bölmənin yoxlamaları hesablamaya başlamazdan əvvəl aparılır.

3.1. Gömrük rejimi

Azərbaycan Respublikasında nəqliyyat vasitələrinin əhəmiyyətli hissəsi idxal olunur. Gömrük rejimi dövriyyə qabiliyyətini müəyyən edir.

Rejim	Dövriyyə qabiliyyəti	Qiymətləndirməyə təsiri
Sərbəst dövriyyəyə buraxılmış	Tam	Məhdudiyyət yoxdur; standart qiymətləndirmə
Müvəqqəti idxal rejimində	Məhdud — ölkə daxilində sərbəst satıla bilməz	Rejimin dəyişdirilməsi xərci və müddəti nəzərə alınır; xüsusi ehtimal
Rəsmiləşdirilməmiş	Yoxdur	Rəsmiləşdirmə xərci (rüsum, aksiz, ƏDV, yığımlar) çıxılır; ayrıca göstərilir
Gömrük nəzarəti altında (saxlanma)	Yoxdur	Saxlanma xərci və müddəti nəzərə alınır

Rəsmiləşdirmə xərcinin komponentləri: gömrük rüsumu, mühərrikin həcmi üzrə aksiz, əlavə dəyər vergisi, gömrük yığımları və broker xidməti. Konkret dərəcələr qiymətləndirmə tarixinə qüvvədə olan qanunvericilik üzrə yoxlanılır və mənbə hesabatda göstərilir.

3.2. Ekoloji sinif və idxal məhdudiyyətləri

Nəqliyyat vasitəsinin ekoloji sinfi idxal imkanına və beləliklə bazar dəyərinə təsir edir. Qiymətləndirmə tarixinə qüvvədə olan ekoloji tələblər yoxlanılır və obyektin onlara uyğunluğu hesabatda qeyd edilir.

Ekoloji tələblərə uyğun gəlməyən nəqliyyat vasitəsi daxili bazarda mövcud ola bilər, lakin yeni idxal vasitəsilə əvəz edilə bilmədiyi üçün onun qiymət dinamikası uyğun gələn analoqlardan fərqlənir. Bu fərq analoqların seçimində nəzərə alınır.

3.3. Qeydiyyat və yüklülüklər

- dövlət qeydiyyatının mövcudluğu və qeydiyyatdan çıxarılma vəziyyəti;

- girov, həbs və digər məhdudiyyət qeydləri — mövcud olduqda hesabatda açıqlanır;
- lizinq və ya icarə müqaviləsi üzrə yüklülük;
- texniki baxışın keçirilmə tarixi və nəticəsi; keçməmiş vasitə üzrə uyğunlaşdırma xərci nəzərə alınır;
- icbari sığortanın vəziyyəti — dəyərə təsir etmir, lakin zərərin qiymətləndirilməsində əhəmiyyətlidir.

Qayda: Girov və həbs qeydləri bazar dəyərinə təsir etmir — onlar hüquqi məhdudiyyətdir və AQP QS 3-ə uyğun olaraq yüklülüksüz nəticə verilir, məhdudiyyət isə ayrıca açıqlanır. Müvəqqəti idxal və rəsmiləşdirilməmiş vəziyyət isə bundan fərqlidir: onlar obyektin özünün dövriyyə qabiliyyətini məhdudlaşdırır və nəticəyə birbaşa daxil edilir.

4. Baxış, yürüş və qəza tarixçəsi

4.1. Baxışın həcmi

Baxış zamanı qeydə alınır: VIN və zavod lövhəciyi; kuzovun bütün tərəfləri; salon və sayğac göstəriciləri; mühərrik bölməsi; şassi və ötürücü qovşaqlar (mümkün olduqda); təkərlərin vəziyyəti və istehsal tarixi; işıq cihazları və şüşələrin markalanması.

Şüşələrin və işıq cihazlarının istehsal tarixi kuzovun buraxılış ili ilə tutuşdurulur — fərq dəyişdirilmiş element və ya qəza əlaməti ola bilər.

Yol sınağı aparılmadıqda bu, hesabatda qeyd edilir və texniki vəziyyət barədə nəticənin yalnız statik baxışa əsaslandığı göstərilir.

4.2. Yürüşün etibarlılığı

Yürüş göstəricisi nəqliyyat vasitəsinin dəyərinə ən çox təsir edən parametrlərdən biridir və eyni zamanda ən çox təhrif olunan göstəricidir. Qiymətləndirici göstəricini olduğu kimi qəbul etmir — etibarlılığını qiymətləndirir.

Yoxlama üsulları:

1) Texniki xidmət qeydləri və servis kitabçası — hər xidmətdə qeydə alınmış yürüş ardıcıllığı;
2) Texniki baxış qeydləri — hər baxışda qeydə alınmış göstərici;
3) Aşınma əlamətləri ilə tutuşdurma — sükan çarxı, pedallar, sürücü oturacağı, ötürücü qolu;
4) İxtisaslaşmış beynəlxalq məlumat bazaları (idxal vasitələr üçün);
5) Yaş və yürüş nisbətinin bazar orta göstəricisi ilə müqayisəsi.

Göstərici etibarsız sayıldıqda hesabatda bu açıq yazılır və hesablamada hansı yürüş dəyərinin qəbul edildiyi əsaslandırılır. Alternativ olaraq nəticə yürüşün düzgünlüyü xüsusi ehtimalı ilə verilir.

4.3. Qəza tarixçəsi və bərpa

Qəzaya düşmüş və bərpa edilmiş nəqliyyat vasitəsi eyni yaşlı və eyni yürüşlü qəzasız vasitədən aşağı qiymətləndirilir. Fərqin kəmiyyəti zərərin ağırlığından və bərpanın keyfiyyətindən asılıdır.

Aşkarlama əlamətləri (Əlavə B-də tam xəritə verilmişdir):

- boya örtüyünün qalınlığının panellər üzrə qeyri-bərabərliyi;
- panellər arasındakı aralıqların simmetriyasının pozulması;
- qaynaq izləri, zavod hermetikinin pozulması, boltların açılma izləri;

- kuzov elementlərinin çalarlarında fərq;
- bagaj və mühərrik bölməsində deformasiya və düzəltmə izləri;
- təhlükəsizlik yastıqlarının işə düşmə və dəyişdirilmə əlamətləri.

Zərərin dərəcəsi	Xarakteristikası	Dəyərə tipik təsiri
Zərər aşkarlanmayıb	Zavod örtüyü və həndəsəsi tam qorunub	Təsir yoxdur
Yüngül	Yalnız boya işləri, daşıyıcı olmayan elementlərin dəyişdirilməsi	Kiçik; bazar məlumatı ilə əsaslandırılır
Orta	Daşıyıcı olmayan elementlərin ciddi bərpası, bir neçə panelin dəyişdirilməsi	Nəzərəçarpan; ayrıca düzəliş elementi
Ağır	Daşıyıcı elementlərin (lonjeron, sürətləndirici) bərpası, həndəsənin düzəldilməsi	Əhəmiyyətli; likvidliyə də təsir edir
Konstruktiv məhv sonrası bərpa	Silinmiş və yenidən bərpa edilmiş vasitə	Ən yüksək; ayrıca seqment kimi baxılır

Cədvəldəki təsnifat qiymətləndirmə məqsədləri üçündür və texniki-kriminalistik ekspertiza nəticəsi deyil. Qiymətləndirici müşahidə etdiyi əlamətləri təsvir edir, onların səbəbi barədə qəti nəticə vermir.

5. Müqayisə yanaşması

Müqayisə yanaşması minik avtomobilləri, yük avtomobilləri və avtobuslar üçün əsas yanaşmadır. Bu seqmentlərdə ikinci əl bazarı dərindir və analoq tapmaq üçün kifayət qədər məlumat mövcuddur.

5.1. Analoqların seçimi

Analoq eyni marka, model və modifikasiyaya aid olmalıdır. Modifikasiyanın fərqli olması (mühərrik həcmi, ötürücü sxemi, komplektasiya səviyyəsi) düzəlişlə deyil, ilk növbədə analoqun dəyişdirilməsi ilə həll edilir.

Minimum tələblər: analoqların sayı üç, mümkün olduqda beş və daha çox; təklif və ya əməliyyat tarixi qiymətləndirmə tarixinə yaxın; buraxılış ili üzrə fərq bir-iki ildən çox olmamalıdır; yürüş fərqi iki dəfədən çox olduqda düzəlişin etibarlılığı azalır.

Mənbələr: daxili bazarın elan platformaları; rəsmi dilerlərin işlənmiş avtomobil bölmələri; hərraclar və sığorta şirkətlərinin realizə məlumatları; lizinq şirkətlərinin satış məlumatları; idxal vasitələr üçün — mənşə ölkəsinin bazar məlumatları (çatdırılma və rəsmiləşdirmə düzəlişləri ilə).

5.2. Düzəliş elementləri

Düzəlişlər iki qrupa bölünür: əməliyyatın özünə aid olanlar ardıcıl, obyektin xüsusiyyətlərinə aid olanlar müstəqil tətbiq edilir.

№	Düzəliş elementi	Qrup	Qeyd
1	Satışın şərtləri	I — ardıcıl	Hərrac, sığorta realizəsi, əlaqəli tərəflər

№	Düzəliş elementi	Qrup	Qeyd
2	Sövdələşmə	I — ardıcıl	Bu seqmentdə nəzərəçarpandır; ayrıca əsaslandırılır
3	Zaman	I — ardıcıl	Məzənnə və idxal şərtlərinin dəyişməsinə həssasdır
4	Valyuta və məzənnə	I — ardıcıl	Xarici mənbələr üçün
5	Buraxılış ili	II — müstəqil	Model ili ilə istehsal ilini qarışdırmamaq
6	Yürüş	II — müstəqil	Yaşla ikiqat hesablanmamalıdır
7	Mühərrikin həcmi və gücü	II — müstəqil	Aksiz və yol vergisi vasitəsilə də təsir edir
8	Yanacaq növü	II — müstəqil	Benzin / dizel / hibrid / elektrik
9	Ötürücü qutusu və ötürücü sxemi	II — müstəqil	Bazar üstünlüyü seqmentə görə dəyişir
10	Komplektasiya səviyyəsi	II — müstəqil	Zavod və sonradan quraşdırılmış əlavələr ayrılır
11	Texniki vəziyyət	II — müstəqil	Baxış nəticələri əsasında
12	Qəza tarixçəsi və bərpa	II — müstəqil	4.3-cü bölmədəki təsnifata görə
13	Rəng	II — müstəqil	Likvidliyə təsir edir; bazar məlumatı ilə əsaslandırılır
14	Gömrük və qeydiyyat vəziyyəti	II — müstəqil	3-cü bölməyə bax
15	Sahiblərin sayı və istismar rejimi	II — müstəqil	Kommersiya istismarı (taksi, daşıma) ayrıca
16	Servis tarixçəsinin mövcudluğu	II — müstəqil	Rəsmi diler xidməti üstünlük yaradır

Yaş və yürüş barədə: Hər iki element eyni amili — istismarın həcmini — əks etdirir. Onların ayrı-ayrılıqda tam kəmiyyətdə tətbiqi ikiqat hesablama yaradır. Praktik həll: yaşa görə əsas düzəliş aparılır, yürüş üzrə isə yalnız həmin yaş üçün normal sayılan yürüşdən kənara çıxma nəzərə alınır. Seçilmiş qayda hesabatda göstərilir.

5.3. Düzəlişlərin həddi

Bir element üzrə düzəliş 25 faizi, mütləq düzəlişlərin cəmi isə 40 faizi keçdikdə analoqun uyğunluğu ayrıca əsaslandırılır. Hədlər maşın və avadanlıqlara nisbətən dardır, çünki nəqliyyat vasitələri bazarında yaxın analoq tapmaq imkanı daha yüksəkdir.

Bütün analoqlar üzrə düzəlişlərin yüksək olması modelin və ya modifikasiyanın düzgün seçilmədiyini göstərir.

6. Xərc yanaşması

Xərc yanaşması nəqliyyat vasitələri üçün ikinci dərəcəli yanaşmadır və əsasən üç halda tətbiq edilir: xüsusi texnika (baza şassi və üstqurmanın ayrıca qiymətləndirməsi); bazarda analoq tapılmayan nadir və ya xüsusi sifarişlə hazırlanmış vasitələr; müqayisə yanaşması ilə alınmış nəticənin yoxlanılması.

6.1. Yeni vasitənin dəyərinin formalaşdırılması

İdxal nəqliyyat vasitəsi üçün dəyər aşağıdakı komponentlərdən formalaşır və hesabatda cədvəl şəklində göstərilir (Əlavə D-nin birinci hissəsi ilə eyni məntiq).

Komponent	Qeyd
Təchizatçının qiyməti	Çatdırılma şərti (Incoterms) göstərilir
Beynəlxalq daşınma və sığorta	CIF şərtində daxildir
Gömrük dəyəri	Gömrük Məcəlləsinə uyğun
Gömrük rüsumu	Malın kodu üzrə dərəcə
Aksiz	Mühərrikin həcmi üzrə; dərəcə qiymətləndirmə tarixinə yoxlanılır
Əlavə dəyər vergisi	Əvəzləşdirilə bilməsi üzrə qərar verilir və əsaslandırılır
Gömrük yığımları və broker xidməti	
Qeydiyyat və nişan xərcləri	
= Yeni vasitənin dəyəri	

6.2. Köhnəlmə

Fiziki köhnəlmə üçün üstün göstərici yürüşdür:

Fiziki köhnəlmə = Faktiki yürüş ÷ Normativ resurs

Normativ resurs istehsalçının məlumatlarından və ya seqment üzrə bazar praktikasından götürülür və hesabatda göstərilir. Yürüş etibarsız sayıldıqda yaş əsaslı hesablama və ya texniki vəziyyət şkalası tətbiq edilir.

Funksional köhnəlmə nəqliyyat vasitələrində əsasən iki formada təzahür edir: ekoloji sinfin cari tələblərdən geri qalması və texnoloji nəslin dəyişməsi (təhlükəsizlik sistemləri, yanacaq sərfi, rəqəmsal təchizat). Hər iki halda qiymətləndirmə bazar məlumatı ilə — eyni yaşlı, lakin fərqli nəsilə aid vasitələrin qiymət fərqi ilə aparılır.

İqtisadi köhnəlmə seqment üzrə tələbin azalması, yanacaq və ya vergi rejiminin dəyişməsi, hərəkət məhdudiyyətlərinin tətbiqi hallarında yaranır.

6.3. Xüsusi texnikanın iki komponenti

Bazasında nəqliyyat vasitəsi olan xüsusi texnika — kran, betonqarışdıran, yanacaqdaşıyan, refrijerator, evakuator, kommunal texnika — iki komponent üzrə ayrıca qiymətləndirilir:

- baza şassi — nəqliyyat vasitəsi kimi, bu Metodologiyanın qaydaları ilə;
- üstqurma və xüsusi avadanlıq — maşın və avadanlıqlar üzrə Metodologiyanın qaydaları ilə.

Hər komponentin yaşı, yükləməsi və texniki vəziyyəti fərqli ola bilər. Praktikada üstqurma şassidən uzunömürlü olur və şassi dəyişdirilə bilər. Komponentlərin ayrıca göstərilməsi hesabatda məcburidir.

7. Gəlir yanaşması

Gəlir yanaşması ayrıca nəqliyyat vasitəsi üçün nadir hallarda tətbiq edilir. Tətbiq sahələri: icarəyə verilən vasitələr və avtoparklar; kommersiya daşımaları üzrə istismar olunan yük avtomobilləri və avtobuslar; lizinq əməliyyatları; təhlükəsizlik və ya xüsusi xidmət göstərən texnika.

7.1. Hesablama qaydası

Nəzərə alınır: illik icarə və ya daşıma gəliri; boş qalma və ödəniş itkiləri; sahibin xərcləri — yanacaq (müqavilə şərtlərinə görə), texniki xidmət, təkərlər, sığorta, yol vergisi, sürücü haqqı (kommersiya istismarında); qalıq istismar müddəti; müddətin sonunda qalıq dəyər.

Nəqliyyat vasitəsinin qalıq istismar müddəti məhdud olduğuna görə birbaşa kapitallaşdırma uyğun deyil — diskontlaşdırılmış pul axınları üsulu tətbiq edilir, proqnoz dövrü qalıq istismar müddəti ilə məhdudlaşdırılır və dövrün sonunda qalıq dəyər əlavə edilir.

İkiqat hesablamanın qadağası: Vasitə daşıma müəssisəsinin qiymətləndirilməsi çərçivəsində qiymətləndirilirsə, onun gəliri müəssisənin pul axınında artıq nəzərə alınmışdır. AQP QS 13-ə uyğun olaraq aktivin haqqı çıxılır.

8. Zərərin qiymətləndirilməsi və tam məhv

Nəqliyyat vasitəsinə dəymiş zərərin qiymətləndirilməsi ayrıca tapşırıq növüdür və AQP QS 17-nin tələbləri ilə birlikdə tətbiq edilir. Bu bölmə həmin Standartın nəqliyyat vasitələrinə aid hissəsini açır.

8.1. Zərərin komponentləri

Komponent	Məzmunu	Qeyd
Bərpa xərci	Ehtiyat hissələri, sərf materialları və iş haqqı	Hissələrin mənşəyi (orijinal / analoq) göstərilir
Hissələrin köhnəlməsi	Dəyişdirilən hissələrin köhnəlmə dərəcəsi	Tətbiq edilib-edilməməsi qanunvericilik və müqavilə şərtləri ilə müəyyən edilir
Ticarət dəyərinin itkisi	Keyfiyyətli bərpadan sonra da qalan bazar dəyəri itkisi	Ayrıca komponentdir; 8.3-ə bax
Əlaqəli xərclər	Evakuasiya, saxlanma, diaqnostika	Sənədlə təsdiqlənir
Əldən çıxmış mənfəət	Kommersiya istismarında dayanma dövrünün gəlir itkisi	AQP QS 17 üzrə ayrıca qiymətləndirilir

8.2. Tam məhv (konstruktiv məhv) testi

Bərpanın iqtisadi cəhətdən məqsədəuyğunluğu aşağıdakı müqayisə ilə yoxlanılır:

Bərpa xərci ≥ Zərərdən əvvəlki dəyər – Qalıqların dəyəri

Şərt ödəndikdə bərpa iqtisadi cəhətdən əsassızdır və zərər aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

Zərər = Zərərdən əvvəlki dəyər – Qalıqların dəyəri

Qanunvericilik və ya sığorta müqaviləsi tam məhv üçün başqa həddi (məsələn, dəyərin müəyyən faizi) müəyyən edə bilər. Belə həddi mövcud olduqda o tətbiq edilir və hesabatda mənbəsi göstərilir.

Qalıqların dəyəri: Qalıqlar utilizasiya materialı kimi deyil, satıla bilən qalıq kimi qiymətləndirilir: işlək qovşaqlar, dəyişdirilməmiş hissələr, aqreqatlar. Qiymətləndirmə üsulu — ixtisaslaşmış qalıq bazarının məlumatı və ya hərrac nəticələri. Sökülmə və realizə xərcləri çıxılır. Qırıntı dəyəri yalnız satıla bilən qalıq olmadıqda tətbiq edilir.

8.3. Ticarət dəyərinin itkisi

Keyfiyyətlə bərpa edilmiş nəqliyyat vasitəsi də bazarda qəzasız analoqundan aşağı qiymətləndirilir. Bu fərq ticarət dəyərinin itkisi adlanır və bərpa xərcindən ayrı komponentdir.

Qiymətləndirmə tələbləri: itki bazar məlumatı ilə əsaslandırılır — qəza tarixçəsi olan və olmayan eyni model, yaş və yürüşlü vasitələrin qiymət fərqi; sabit faiz və ya universal düstur əsaslandırma sayılmır; itkinin tətbiq edilmədiyi hallar (vasitənin yaşı və ya köhnəlmə dərəcəsi yüksək olduqda) hesabatda göstərilir.

8.4. Qiymətləndiricinin səlahiyyət hüdudu

Zərərin qiymətləndirilməsində qiymətləndirici aşağıdakı məsələlərdə nəticə vermir:

- zərərin hansı hadisə nəticəsində və hansı mexanizmlə yarandığı — bu, texniki-kriminalistik ekspertizanın predmetidir;
- hadisədə təqsirin kimə aid olması;
- sığorta ödənişinin verilib-verilməməsi;
- zərərin əvəzinin ödənilməsi üzrə hüquqi nəticələr.

Qiymətləndirici zərərin siyahısını giriş məlumatı kimi qəbul edir (ekspert rəyi, baxış aktı, sifarişçinin sənədi) və yalnız onun pul ifadəsini müəyyən edir. Zərərin siyahısının mənbəyi hesabatda göstərilir.

9. Xüsusi seqmentlər

9.1. Su nəqliyyatı vasitələri

Gəmilər, qayıqlar və üzən vasitələr üçün əlavə identifikasiya rekvizitləri: gəminin adı və qeydiyyat nömrəsi, təsnifat cəmiyyətinin sinfi və sinif şəhadətnaməsinin qüvvədə olma müddəti, uzunluq və eni, su tutumu və yük götürmə qabiliyyəti, mühərriklərin sayı, tipi və resursu, korpusun materialı və son dokdan çıxarma tarixi.

Dəyərə həlledici təsir edən amil təsnifat sinfinin qüvvədə olmasıdır. Sinfi qüvvədən düşmüş gəmi üzrə sinfin bərpası xərci və müddəti nəzərə alınır və hesabatda ayrıca göstərilir.

Bazar beynəlxalq xarakter daşıyır. Analoqlar xarici mənbələrdən götürüldükdə bayraq, qeydiyyat yeri, gətirilmə və rəsmiləşdirmə xərcləri üzrə düzəlişlər tətbiq edilir.

9.2. Hava nəqliyyatı vasitələri

Əlavə rekvizitlər: uçuş saatları və eniş-qalxma dövrləri, mühərriklərin qalıq resursu, texniki xidmət proqramının vəziyyəti, uçuşa yararlılıq sertifikatı, sənədləşdirmənin (loq-kitabların) tamlığı.

Bu seqmentdə dəyər planerdən çox mühərriklərin və əsas komponentlərin qalıq resursu ilə müəyyən edilir. Sənədləşdirmənin natamamlığı dəyəri kəskin azaldır. Bazar beynəlxalqdir və qiymət göstəriciləri ixtisaslaşmış nəşrlərdən götürülür — mənbə və nəşr tarixi hesabatda göstərilir.

9.3. Dəmiryol nəqliyyatı vasitələri

Lokomotivlər, vaqonlar və xüsusi dəmiryol texnikası üçün əsas göstəricilər: buraxılış ili, təyin edilmiş istismar müddəti və onun uzadılma vəziyyəti, əsaslı təmirlərin tarixi, yük götürmə qabiliyyəti, gedişat hissəsinin vəziyyəti.

İkinci əl bazarı dar olduğuna görə xərc yanaşması əsasdır. İstismar müddəti başa çatmış, lakin uzadılma prosedurundan keçmiş vasitələr üzrə uzadılmanın müddəti və şərtləri hesabatda göstərilir.

9.4. Kolleksiya və tarixi nəqliyyat vasitələri

Bu seqmentdə adi köhnəlmə məntiqi tətbiq edilmir: yaş dəyəri azaltmır, əksinə artıra bilər. Dəyəri müəyyən edən amillər: modelin nadirliyi və buraxılış tirajı, orijinallıq dərəcəsi (zavod hissələrinin saxlanılması), bərpanın keyfiyyəti və sənədləşdirilməsi, mənşə tarixçəsi (əvvəlki sahiblər, iştirak etdiyi hadisələr), sənədlərin tamlığı.

Qiymətləndirmə yalnız müqayisə yanaşması ilə və ixtisaslaşmış bazarın (hərraclar, kolleksiyaçı platformaları) məlumatı əsasında aparılır. Xərc yanaşması bu seqmentdə tətbiq edilmir — bərpa xərci ilə bazar dəyəri arasında sistematik əlaqə yoxdur.

Sərhəd məsələsi: Nəqliyyat vasitəsi mədəni sərvət və ya tarix abidəsi statusu almışdırsa, qiymətləndirmə AQP QS 12-nin dövriyyə rejimi konstruksiyası ilə aparılır: dövriyyədən çıxarılmış və ya məhdud dövriyyəli obyekt üçün bazar dəyəri anlayışı tətbiq edilmir.

10. Avtoparkların qiymətləndirilməsi

Müəssisənin bütün nəqliyyat parkı qiymətləndirildikdə obyektlərin sayı onlarla və yüzlərlə ola bilər. Bu halda maşın və avadanlıqlar üzrə Metodologiyanın qruplaşdırma qaydaları tətbiq edilir, aşağıdakı əlavələrlə.

10.1. Qruplaşdırma meyarları

Nəqliyyat parkında qruplaşdırma dəyər üzrə deyil, əvvəlcə tip üzrə aparılır: eyni marka, model və buraxılış ili qrupuna aid vasitələr bir yerdə işlənir. Qrup daxilində fərqləndirici parametrlər yürüş, texniki vəziyyət və qəza tarixçəsidir.

Hər tip qrupu üzrə bir və ya bir neçə etalon obyekt tam işlənir, qalanlar isə etalona nisbətən düzəlişlərlə qiymətləndirilir. Etalon obyektlərin seçimi qaydası və sayı hesabatda göstərilir.

10.2. Baxış və sənədləşdirmə

Bütün vasitələrə baxış mümkün olmadıqda baxılmış və baxılmamış vasitələrin sayı və nisbəti açıq göstərilir. Baxılmamış vasitələr üzrə texniki vəziyyət uçot məlumatları və sifarişçinin arayışı əsasında qəbul edilir — xüsusi ehtimal kimi rəsmiləşdirilir.

AQP QS 23-ün keyfiyyət tələbləri tətbiq edilir: seçmənin həcmi və qaydası göstərilir, nəticələr məcmu üzrə yoxlanılır.

10.3. İstismardan çıxarılmış vasitələr

Parkın tərkibində hərəkət etməyən, qeydiyyatdan çıxarılmış və ya utilizasiya üçün nəzərdə tutulmuş vasitələr ayrıca qrup kimi göstərilir və qalıq və ya qırıntı dəyəri əsasında qiymətləndirilir. Onların işlək vasitələrlə eyni əsasda qiymətləndirməsi tipik səhvdir.

11. Nəticələrin uzlaşdırılması

11.1. Yanaşmaların seçimi

Seqment	Müqayisə	Xərc	Gəlir
Minik avtomobilləri	Əsas	Yoxlama üçün	Tətbiq olunmur
Yük avtomobilləri	Əsas	Dəstəkləyici	İcarə əsasında
Avtobuslar	Əsas	Dəstəkləyici	Daşıma gəliri əsasında
Xüsusi texnika	Dəstəkləyici	Əsas	İcarə əsasında
Su nəqliyyatı	Dəstəkləyici	Əsas	Fraxt əsasında
Hava nəqliyyatı	Əsas (beynəlxalq bazar)	Nadir hallarda	Lizinq əsasında
Dəmiryol nəqliyyatı	Məhdud	Əsas	Nadir hallarda
Kolleksiya vasitələri	Əsas	Tətbiq olunmur	Tətbiq olunmur

11.2. Hədlərlə yoxlama

Yekun nəticə iki hədd arasında yoxlanılır: aşağıdan — qalıqların və ya qırıntının dəyəri; yuxarıdan — eyni modelin yeni vasitəsinin cari dəyəri. Nəticə bu hədlərdən kənara çıxarsa, hesablama yenidən nəzərdən keçirilir.

Yanaşmaların nəticələri arasındakı fərq 20 faizi keçdikdə səbəb təhlil edilir. Bu seqmentdə ən çox rast gəlinən səbəblər: analoqların fərqli modifikasiyaya aid olması, gömrük vəziyyətinin nəzərə alınmaması və qəza tarixçəsinin aşkarlanmaması.

12. Hesabatda məcburi açıqlamalar

AQP QS 4-ün ümumi tələblərinə əlavə olaraq nəqliyyat vasitələri üzrə hesabatda aşağıdakılar mütləq açıqlanır.

№	Açıqlanan element
1	VIN və onun kuzov ilə sənədlərdə uyğunluğunun yoxlanılması
2	Marka, model, modifikasiya və buraxılış ili; model ili ilə istehsal ili fərqi
3	Gömrük rejimi və rəsmiləşdirmə vəziyyəti
4	Ekoloji sinif və idxal tələblərinə uyğunluq
5	Dövlət qeydiyyatının vəziyyəti və mövcud məhdudiyyət qeydləri
6	Texniki baxışın vəziyyəti
7	Yürüş göstəricisi və onun etibarlılığına dair mülahizə; yoxlama üsulu
8	Qəza tarixçəsi üzrə aşkarlanmış əlamətlər və zərərin dərəcəsi
9	Baxışın həcmi; yol sınağının aparılıb-aparılmadığı

№	Açıqlanan element
10	Komplektasiya: zavod və sonradan quraşdırılmış əlavələrin ayrılması
11	Hər analoq üzrə mənbə, tarix və düzəlişlərin tam cədvəli
12	Yaş və yürüş düzəlişlərinin ikiqat hesablanmasının necə aradan qaldırıldığı
13	Xarici mənbədən götürülmüş analoqlara tətbiq edilmiş əlavə düzəlişlər
14	İstifadə edilmiş valyuta və məzənnə
15	Xüsusi texnikada baza şassi və üstqurmanın ayrıca dəyərləri
16	Zərərin qiymətləndirilməsində — zərər siyahısının mənbəyi
17	Tam məhv testinin nəticəsi və qalıqların dəyərinin qiymətləndirmə üsulu
18	Ticarət dəyərinin itkisi — tətbiq edilib-edilmədiyi və əsaslandırması
19	Avtoparkda — qruplaşdırma qaydası, etalon obyektlər, baxış əhatəsi
20	Dəyər aralığı və «vermədiyi nəticələr» bölməsi

13. Ən çox rast gəlinən 20 səhv

Blok I. İdentifikasiya və hüquqi vəziyyət

№	Səhv	Düzgün hərəkət
1	VIN yalnız sənəddən götürülür, kuzovda yoxlanılmır	Hər iki mənbədə yoxlanılır və fotoşəkillə sənədləşdirilir
2	Modifikasiya dəqiqləşdirilmir, model səviyyəsində analoq seçilir	Modifikasiya VIN üzrə müəyyən edilir
3	Model ili istehsal ili kimi qəbul edilir	İkisi ayrılır və hesabatda göstərilir
4	Gömrük rejimi yoxlanılmır	Rejim müəyyən edilir; rəsmiləşdirilməmiş vasitədə xərc çıxılır
5	Ekoloji sinif nəzərə alınmır	Cari idxal tələbləri ilə tutuşdurulur
6	Girov və həbs qeydi dəyərdən çıxılır	Yüklülüksüz nəticə verilir, məhdudiyyət ayrıca açıqlanır

Blok II. Baxış və müqayisə

№	Səhv	Düzgün hərəkət
7	Yürüş sayğacdan olduğu kimi qəbul edilir	Etibarlılıq ən azı iki üsulla yoxlanılır
8	Qəza tarixçəsi yoxlanılmır	Əlavə B üzrə yoxlama aparılır və nəticə yazılır
9	Yaş və yürüş üzrə tam düzəlişlər eyni vaxtda tətbiq edilir	İkiqat hesablama aradan qaldırılır, qayda göstərilir
10	Xarici analoqun qiyməti düzəlişsiz tətbiq edilir	Daşınma, rüsum, aksiz və rəsmiləşdirmə düzəlişləri edilir

№	Səhv	Düzgün hərəkət
11	Sövdələşmə düzəlişi tətbiq edilmir	Bu seqmentdə məcburidir və əsaslandırılır
12	Sonradan quraşdırılmış əlavələr zavod komplektasiyası kimi qəbul edilir	İkisi ayrılır; sonradan quraşdırılmış əlavələr ayrıca qiymətləndirilir
13	Analoqların mənbəyi və tarixi göstərilmir	Mənbə, tarix və surət işçi sənədlərdə saxlanılır

Blok III. Zərər və nəticə

№	Səhv	Düzgün hərəkət
14	Zərərin səbəbi və təqsir barədə nəticə verilir	Qiymətləndirici yalnız pul ifadəsini müəyyən edir
15	Tam məhv testi aparılmır	Bərpa xərci ilə dəyər-qalıq fərqi müqayisə edilir
16	Qalıqlar qırıntı kimi qiymətləndirilir	Satıla bilən qalıq bazarı üzrə qiymətləndirilir
17	Ticarət dəyərinin itkisi sabit faizlə hesablanır	Bazar məlumatı ilə əsaslandırılır
18	Hissələrin köhnəlməsi məsələsi həll edilmədən buraxılır	Tətbiq edilib-edilmədiyi və əsası göstərilir
19	İstismardan çıxarılmış vasitələr işlək kimi qiymətləndirilir	Ayrıca qrup, qalıq və ya qırıntı əsasında
20	Nəticə hədlərlə yoxlanılmır	Aşağıdan qalıq, yuxarıdan yeni vasitənin dəyəri ilə yoxlanılır

Əlavə A. Nəqliyyat vasitəsinin identifikasiya kartı

Rekvizit	Məlumat	Mənbə / qeyd
VIN (kuzovda)		
VIN (sənəddə)		
Uyğunluq yoxlanılıb		
Marka, model, modifikasiya		
Buraxılış ili / model ili		
Mühərrik: nömrə, həcm, güc, yanacaq		
Ötürücü qutusu / ötürücü sxemi		
Kuzovun tipi və rəngi		
Yürüş (sayğac)		
Yürüşün etibarlılığı üzrə mülahizə		
Ekoloji sinif		
Gömrük rejimi		

Rekvizit	Məlumat	Mənbə / qeyd
Dövlət qeydiyyatı və nişan		
Məhdudiyyət qeydləri		
Texniki baxışın vəziyyəti		
Komplektasiya (zavod)		
Sonradan quraşdırılmış əlavələr		
Qəza əlamətləri (Əlavə B üzrə)		
Yol sınağı aparılıb		
Fotoşəkillərin sayı		

Əlavə B. Qəza və bərpa əlamətlərinin yoxlama xəritəsi

Yoxlanılan sahə	Nəyə diqqət edilir	Qeyd
Ön qanadlar və kapot	Boya qalınlığı, aralıqların simmetriyası, bolt izləri	
Ön bufer və optika	Bərkitmələrin bütövlüyü, optikanın istehsal tarixi	
Mühərrik bölməsi	Lonjeronlarda deformasiya və düzəltmə izləri, qaynaq	
Radiator çərçivəsi	Dəyişdirilmə və qaynaq əlamətləri	
Qapılar (hər biri)	Boya qalınlığı, aralıqlar, hermetikin vəziyyəti	
Yan panellər və astanalar	Boya çalarında fərq, şpaklyovka izləri	
Dam	Boya qalınlığı, deformasiya	
Arxa qanadlar və bagaj qapağı	Aralıqlar, qaynaq, hermetik	
Bagaj bölməsi	Döşəmədə deformasiya, ehtiyat təkər yuvası	
Şüşələr (hər biri)	Markalanma və istehsal tarixi, kuzov ili ilə uyğunluq	
Salon	Təhlükəsizlik yastıqlarının izləri, panelin sökülmə əlamətləri	
Oturacaqlar və kəmərlər	Kəmərlərin bloklanması, gərginlik izləri	
Şassi və asqı	Deformasiya, qeyri-bərabər aşınma, təzə qaynaq	
Təkərlər	İstehsal tarixi, aşınmanın bərabərliyi	
VIN lövhəciyi və nömrələr	Bütövlük, dəyişdirilmə və qaynaq əlamətləri	
Yekun mülahizə	Zərərin dərəcəsi (4.3-cü bölmə üzrə)	

Əlavə C. Müqayisə cədvəlinin nümunəvi forması

Göstərici	Obyekt	Analoq 1	Analoq 2	Analoq 3
Mənbə və tarix	—			
Marka, model, modifikasiya				
Qiymət və valyuta	—			
I QRUP — ardıcıl düzəlişlər				
1. Satışın şərtləri, %	—			
2. Sövdələşmə, %	—			
3. Zaman, %	—			
4. Valyuta / məzənnə	—			
Düzəldilmiş qiymət	—			
II QRUP — müstəqil düzəlişlər				
5. Buraxılış ili, %	—			
6. Yürüş, %	—			
7. Mühərrik və yanacaq, %	—			
8. Ötürücü, %	—			
9. Komplektasiya, %	—			
10. Texniki vəziyyət, %	—			
11. Qəza tarixçəsi, %	—			
12. Rəng, %	—			
13. Gömrük / qeydiyyat, %	—			
II qrup düzəlişlərin cəmi, %	—			
Yekun düzəldilmiş qiymət	—			
Mütləq düzəlişlərin cəmi, %	—			
Çəki	—			

Əlavə D. Zərərin hesablanması forması

Göstərici	Kəmiyyət	Mənbə / əsaslandırma
Zərərdən əvvəlki bazar dəyəri		
Zərər siyahısının mənbəyi		
Dəyişdirilən hissələrin dəyəri		
Hissələrin mənşəyi (orijinal / analoq)		
Hissələrin köhnəlməsi (tətbiq edilibsə)		

Göstərici	Kəmiyyət	Mənbə / əsaslandırma
Boya və sərf materialları		
İş haqqı (norma-saat × dərəcə)		
Cəmi bərpa xərci		
Qalıqların dəyəri		
TAM MƏHV TESTİ: bərpa xərci ≥ dəyər – qalıq?		
Ticarət dəyərinin itkisi		
Əlaqəli xərclər (evakuasiya, saxlanma)		
Əldən çıxmış mənfəət (AQP QS 17 üzrə)		
CƏMİ ZƏRƏR		

Əlavə E. Yoxlama siyahısı

Hesabat imzalanmazdan əvvəl siyahı üzrə yoxlama aparılır. «Xeyr» cavabı hesabatda əsaslandırılmalıdır.

№	Yoxlanılan element	Bəli
1	VIN kuzovda və sənəddə yoxlanılıb, uyğunluq təsdiqlənib	☐
2	VIN lövhəciyinin bütövlüyü yoxlanılıb və fotoşəkil çəkilib	☐
3	Modifikasiya VIN üzrə dəqiqləşdirilib	☐
4	Model ili ilə istehsal ili ayrılıb	☐
5	Gömrük rejimi müəyyən edilib	☐
6	Rəsmiləşdirilməmiş vasitədə rəsmiləşdirmə xərci hesablanıb	☐
7	Ekoloji sinif cari idxal tələbləri ilə tutuşdurulub	☐
8	Dövlət qeydiyyatı və məhdudiyyət qeydləri yoxlanılıb	☐
9	Texniki baxışın vəziyyəti göstərilib	☐
10	Yürüşün etibarlılığı ən azı iki üsulla yoxlanılıb	☐
11	Qəza əlamətləri Əlavə B üzrə yoxlanılıb	☐
12	Zərərin dərəcəsi təsnif edilib	☐
13	Yol sınağının aparılıb-aparılmadığı yazılıb	☐
14	Zavod və sonradan quraşdırılmış əlavələr ayrılıb	☐
15	Analoqlar eyni modifikasiyaya aiddir	☐
16	Analoqların mənbəyi və tarixi göstərilib	☐
17	Sövdələşmə düzəlişi tətbiq edilib və əsaslandırılıb	☐

№	Yoxlanılan element	Bəli
18	Yaş və yürüş üzrə ikiqat hesablama aradan qaldırılıb	☐
19	Xarici analoqlara daşınma, rüsum və aksiz düzəlişləri edilib	☐
20	Valyuta və məzənnə göstərilib	☐
21	Düzəlişlər iki qrup üzrə düzgün ardıcıllıqla tətbiq edilib	☐
22	Mütləq düzəlişlərin cəmi hesablanıb və hədlər yoxlanılıb	☐
23	Xüsusi texnikada şassi və üstqurma ayrıca göstərilib	☐
24	Zərər işində zərər siyahısının mənbəyi göstərilib	☐
25	Tam məhv testi aparılıb	☐
26	Qalıqlar satıla bilən qalıq bazarı üzrə qiymətləndirilib	☐
27	Ticarət dəyərinin itkisi bazar məlumatı ilə əsaslandırılıb	☐
28	Hissələrin köhnəlməsi üzrə qərar verilib	☐
29	Avtoparkda qruplaşdırma və etalon obyektlər göstərilib	☐
30	Baxılmış və baxılmamış vasitələrin sayı göstərilib	☐
31	İstismardan çıxarılmış vasitələr ayrıca qrup kimi verilib	☐
32	Nəticə aşağıdan qalıq dəyəri ilə yoxlanılıb	☐
33	Nəticə yuxarıdan yeni vasitənin dəyəri ilə yoxlanılıb	☐
34	Yanaşmalar arasındakı fərq təhlil edilib	☐
35	Dəyər aralığı göstərilib	☐
36	«Vermədiyi nəticələr» bölməsi doldurulub	☐
37	İşçi sənədlər saxlanma qaydasına uyğun toplanıb	☐